

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERĂRĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

De încheierea anului.

Suntem la încheierea anului când oamenii obișnuiesc a-și da seamă de chiverniselile lor de peste an. Lumea va aștepta și dela noi aceasta dare de seamă și noi nu ne putem sustrage de sub aceasta datorie.

Diagnoza stării noastre religioase și morale o făcusem în numerii precedenți ai »Bisericii și Școlii«, după cari am avea un fond de dispoziții ereditare religioase-morale, dar acele nu sunt cultivate din destul și așa suntem în primejdia de a le perde. Preoțimea a și simțit cum își pierde terenul de sub picioare și cercă cale de mântuire. În haosul acesta de nedumeriri și zbateri în săc noi ne-am fixat punctul de vedere, că numai prin renașterea spiritului apostolesc ne vom putea împărtăși de Mântuirea adusă acum 1913 ani de cel trimis. Cei din carale olimpice nu ne-au observat modesta stăruință, dar aceasta ignoranță nu ne desarmează. Avem semne, că ne-au înțeles cei umili cu sufletul, acolo unde am voit să fim înțeleși pentru că de acolo din sufletele curate, modeste izvoarește renașterea. Mai mare este aceasta adâncime sufletească, decât toate culmile olimpice.

Știm că ni se va reflecta, că s'au zidit biserici în număr bătaior la ochi. Da, dar acesta e meritul administrației bisericesti, în jurul acestor biserici însă e umbra altor bisericuțe străine de noi și a caselor zidite fără binecuvântare bisericășcă, umbra înspăimântătoare a golului sufletesc. Biserica însă stă descoperită la bătaia vânturilor străine și turma se împrăștie. Despre acest acoperiș vorbim noi să se facă. De sar fi mai scris câte o carte de cuprins religios-moral pe lângă zidurile bisericesti n'ar fi acele umbre în jurul lor, s'ar fi luminat și sufletele, ar fi biserica viie în floare. La edificarea sufletelor prin o literatură religioasă-morală care se paralizeze veninul literaturii antireligioase, doar nici cărți de rugăciuni n'avem pentru popor.

Scriem acestea cu îndrăzneala de a nu fi jignit pe cei ce ostensc și își pun sufletul pentru turma lor, căci aceia ne înțeleg mai mult: aceia cari au intrat în tainele sufletelor le înțeleg adâncimile lor și lucrul ce-i așteaptă ca să desgroape din ele tezaurul sămănat de Dumnezeu în ele.

Ajutor, afară de cela dela Dumnezeu, n'avem să așteptăm dela nimeni, ci toate trebuie să le săvârșim noi prin noi însine, așa cum au făcut sfinții apostoli și sfinții părinți ai căror moșteni suntem.

În anul acesta s'a zemislit o pornire mai pronunțată de renoire, religioasă-morală, n'a rămas dar stărp; dela direcția ce va urmă aceasta pornire depinde înălțarea ori căderea noastră.

În cele culturale putem înregistra ca un triumf inaugurarea școlii civile de fete cu internat în Arad și inițiativa institutului de credit și economii Victoria din Arad pentru înființarea unui internat de băeți în care să fie întreținută numeroasa tinerime dela școlile din Arad, o recerință nu mai puțin importantă decât a internatului de fete. Resursele de cari dispune Victoria și zelul luminat al conducerii aceluia institut garantează succesul acestei întreprinderi. Instituțiile aceste, una gata alta în facere, denotează tăria societății din Arad, a cărei baze sunt tradițiile culturale din Arad. Din puterea aceasta socială sa ajuns și pentru edificarea unei școli populare de toată frumusețea în suburbiul Șega unde împlinește frumoasă misiune culturală. Cu un cuvânt Aradul are activul său două instituțiuni culturale înfăptuite și una plănuită, ce însumă an mănos în ogrorul culturai naționale.

Stăruința culturală n'a lipsit nici în celalalte comune parohiale, dar cu varii succes. Poporul este istovit de sarcinile publice și de calamitățile economice, în unele locuri și atins de curente străine, mai bântuit și de mișcări prozelite, cari toate stângenesc nobila stăruință a conducătorilor pentru susținerea școlilor confesionale. Așa avem durerea de a înregistra greutăți și pierderi. Aceasta însumă pentru biserică slăbire, pentru că în școala confesională se pregătesc fitorii credincioși pentru biserică.

Sunt și inconștienți cari vor să separe școala de biserică, adevă numai în ce privește funcționarea ei, independentă de influința bisericășcă, căci susținerea o primesc cu două mâni dela biserică. Aceștia uită, că biserică a dat tot ce a avut pentru școală și în momentul când nu va mai putea da, școala nu se separizează ci înceată și cu încetarea ei e înmormântată și cultura poporului românesc, ce însumă încetarea lui de a mai fi român. Cei ce din știință ori neștiință

sunt păscuți de gândul emancipării școalei de sub biserică nu știu ce fac. Notele aceste disonante încă n'au încetat și e vremea să încete, să fie îngropate în anul 1913, căci pe anul 1914 prevedem grele zile pentru școala confesională română. Școala aceasta nu se va putea susține prin teorii și tendențe particulare, ci prin concentrarea la baza ei de existență care este armonia sufletească a conducătorilor cu poporul conștient.

Incontestabil că în societatea din Arad e mult sentiment național și multă bunăvoință, pentru cultura românească ce explică manifestațiile din Arad dar nu se scrie și cetește carte românească afară de gazetărie, înfășit va scrie alții cărți pentru noi dar atunci nu putem vorbi de centru cultural în Arad. Cu cultura străină nu se poate face cultură românească de aceea e necesar să se deschidă mai larg teren culturai românești scrisă și vorbită în Arad.

În cele economice avem a înregistra o bună chivernisire a averilor bisericesti, dar creațiuni mai însemnate nu. Calamitățile economice și reaua îngrijire de poporul băstinaș îl face pribeag. Americanismul ia proporții tot mai mari. »Cunard Lyne« săvârșește o adevărată emigrare de popoară din lumea veche în lumea nouă.

Un artist a pictat o casă țărănească părăsită de locuitorii ei de odinioară, gata de surpare și a scris »Cunard Lyne« sub acest tablou al surpării vetrei țărănești. Acest tablou exprimă mai mult decât toate cărțile scrise despre Americanism. Aceste ruine a caselor noastre înfățișează mormântul satelor noastre, se zidește o lume nouă care nu mai este a noastră. »Cunard Lyne« duce puterea de brațe și sufletul românesc ortodox, care înapoiază ca ruine, dacă înapoiază și află ruină pe vatra strămoșească. Am tot căutat dar n'am aflat să se fi făcut vre-un român milionar în America. Dar nici de acesta n'am avea folos, căci el s'ar contopi în societatea americană, acasă vin numai ruinele sufletești și trupești.

Criza financiară s'a mai potolit în acest an, dar încordarea se mai simte și se va mai simți multă vreme. Ia a avut și o parte bună anume, că a oprit oamenii de pe povârnișul hazardului de datorii pe care ajunse prin lăcomia de a se îmbogăți din bani streini, și cei ce nu aveau inteligența recerută la învățarea banului.

Astra din Sibiu cu ajutorul inexhauribilului Stroescu, a pornit o acțiune economică între poporul din Ardeal, conferențiarilor ei dau îndrumări practice țărănilor, e o mișcare. La noi asociațiunea aradană, de atâtea ori amurțită și trezită, iarăși doarme sau mai bine zis iar e sub teasc, căci de câte ori își ridică capul se

află cineva cine se înbarcă pe ea și își face teasc din ea. Societatea aradană într'alte atâtea tare aici potignește, trebuie să fie aici ceva cusur la mijloc. Par'că eu nu lasă pe noi să trăiască și așa șade eu pe noi la masă de onoare. Și doamne ce binecuvântare ar fi o asociațiune vie în Arad.

Aceasta ar fi să fie în contur ogiinda anului 1913. Ne despărțim de el cu o datorie mare, pe care trebuie să o actițăm în anul ce urmează.

Dela „Solidaritatea“,

asociațiune de institute financiare ca însoțire în Sibiu.

P. T.

Conferința a III-a a Revizorilor experți ai „Solidarității“, ținută la 21 iunie a. c. în Sebeșul săsesc a decis să se pregătească pe seama băncilor asociate și a bărbaților cu responsabilitate legală, grupați în jurul lor, o *instrucțiune cu privire la censurarea conturilor de încheiere: bilanț anual și cont de profit și pierderi.*

Pe baza acestei hotăriri, ne luăm voie a vă da, în cele ce urmează, *indigitările necesare cu privire la procedura de urmat la încheierea susnumitelor conturi și la censurarea lor prin direcțiune și comitetul de supraveghiere.*

*

Condițiunile de căpetenie ale conturilor de încheiere, special ale bilanțului anual, căci acesta este contul de căpetenie, sunt, să fie real și solid. Și un bilanț va fi real și solid, când pozițiile, ce le cuprinde (active și pasive) corăspund cu starea faptică a singuraticelor părți de avere și datorie ale întreprinderii, când din active se va elimina tot ce e dubiu și în pasive se vor lua toate angajamentele existente și când profitul va fi dedus fără efortări, înțelegem fără a-l arăta urcat în mod meșteșugit.

Avem convingerea, că la băncile noastre românești se fac bilanțuri destul de reale și solide. Cu toate acestea, având în vedere, că nu este datorință mai mare pentru membri direcțiunilor și ale comitetelor de supraveghiere ca aceea de a se îngriji și a se convinge înșiși, că bilanțele ce le subscriu, de fapt să fie reale și solide, susnumita conferință a însoțirii noastre să arete celor ce au întreaga răspundere a legii, procedurile de urmat la pregătirea și stabilirea conturilor de încheiere. Zicem anume la pregătirea și stabilirea conturilor de încheiere, pentru că numai acela va putea stabili cu competență un bilanț, care a luat parte, cunoaște și e convins că lucrările, pe baza cărora se stabilește el, sunt exacte și reprezintă fidel starea întreprinderii. Tocmai de aceea indigitările ce urmăm a da, le vom deosebi în două părți: unele vor privi lucrările pregătitoare de încheiere și altele vor arăta cum se stabilesc lucrările de încheiere în legătură și pe baza acestor lucrări pregătitoare.

Pentru a înțelege mai bine lucrările, lăsăm să urmeze titlurile, cari de regulă obvin într'un bilanț. Ele sunt:

I. La active.

1. Banii per cassa, bonuri la Cassa de păstrare postală, în Giro-Conto (la Banca Austro-Ungară) eventual și la alte bănci;

2. Efecte publice (efecte de stat, scrisuri fonciare, acții etc.)

3. Imprumuturi (cambiale, cambiale cu acoperire hipotecară, hipotecare, lombard, Cont curent etc.)
4. Realități.
5. Mobilii.
6. Interesele restante și cele anticipate de reescont și
7. Diverse conturi debitoare (anticipațiuni de bani etc.).

II. *La pasive.*

1. Capital social.
2. Fondurile de rezervă (general, social, de pensuni, culturale etc.)
3. Depuneri.
4. Reescont.
5. Imprumuturi hipotecare cedate.
6. Imprumuturi de lombard, Cont curent etc.
7. Depozite de cassa.
8. Interese anticipate.
9. Diverși creditorii (chirii anticipate, cauțiuni, etc.) și
10. Profitul curat.

Incheierea acestor conturi la băncile noastre se face — aproape fără excepție — la 31 decembrie a fiecărui an, iar censurarea lor urmează numai mai târziu, când aceste lucrări de încheiere (extrase, inventate etc.) sunt terminate.

Pentruca membrii direcțiilor și ai comitetelor de supraveghiere să fie orientați în lucrările de încheiere, va fi bine ca prin bunăînțelegere, câte unul-doi, sau împărțiți în grupe — să participe și să verifice aceste lucrări. Astfel ce privește

I.

Lucrările pregătitoare de încheiere

va fi bine

1. Ca la 31 decembrie când se face încheierea cassei să asiste, să stabilească și să confirme: saldul de bani gata precum și toate valorile (efecte etc.) cari se vor afla în aceea zi în casa societății;

2. Când se pregătesc ori când se termină inventarele de împrumuturi, membrii direcției și ai comitetelor de supraveghiere, împărțiți în grupe, să controleze dacă cambiile arătate în inventar consună cu cele din portofoliu, respective cu saldurile împrumuturilor de hipotecă, lombard, Cont-curent etc. din cărțile speciale secundare; dacă în decursul acestei controle ar întâlni pretențiuni, după părerea lor, dubii, de timp îndelungat restante, neacoperite indeajuns sau din alt motiv excepționabile, să le însemneze și să le facă obiect de discuție cu cei chemați, hotărând dacă și întrucât pot fi luate aceste la inventar;

3. Relativ la realități să se convingă, dacă acele sunt luate în prețul lor adevărat; tot asemenea și dacă inventarul mobilierului e complet și cu amortizările obicinuite și în fine

4. La interesele restante etc. și la diversele conturi debitoare să cerceteze în amănunt toate pozițiile din cari se compun; să cerceteze dacă interesele restante (cari de altfel e bine să se elimineze total) sunt de fapt socotite pe timpul și cu etalonul admis; dacă anticipațiunile, ce s'au dat sunt justificate și acoperite și întrucât s'ar afla poziții de excepționat, să le facă obiect de discuție cu organele competente, hotărând asupra lor.

Trecând după acestea la pozițiile pasive, se recomandă.

1. Dacă capitalul social nu ar fi complet vărsat, să controleze consemnarea restanțierilor cu conturile

de plătiri ale acționarilor, ce nu și-au solvit încă acțiunile lor, iar cu privire la fondurile de rezervă să cerceteze dacă aceste au fost alimentate cu toate acele sume, cari pe baza statutelor, regulamentelor și hotărârilor valide, urmează a se trece la singuraticile fonduri;

2. Inventarele de depuneri, reescont, împrumuturi hipotecare cedate, de lombard, cont curent etc. deasemenea au să fie controlate dacă consună cu conturile singuraticile din cărțile speciale secundare; la depuneri să facă probe și dacă interesele sunt exact calculate, iar la reescont dacă de fapt cambiile reescontate și cu cele aflătoare în protocoale dau suma escontului activ;

3. Depozitele de cassă să fie examinate nu numai dacă de fapt există, ci și dacă ridicările făcute sunt justificate, iar pozițiile rămase în adevăr sunt de-o astfel de natură că la ziua încheierii nu s'au putut conta;

4. Interesele anticipate să fie controlate — prin probe suficiente — dacă sunt bine calculate, pe timp corăspunzător și cu etalonul de fapt încassat. În fine ce privește

5. Contul diverși creditorii, deasemenea are să se examineze după natura singuraticilor poziții din care se compune: și aici, ca și la depozite, să se caute dacă sumele sunt justificate.

Peste tot, ce privește extrasele și inventarele să se facă probe și cu privire la sumarea lor.

Când toate aceste lucrări sunt terminate, membrii direcției respective ai comitetelor de supraveghiere, cari au participat la controlarea lor, au a le verifica prin subscriere.

Terminate lucrările pregătitoare de încheiere, dacă și contabilitatea e în ordine, urmează

II.

Censurarea conturilor de încheiere.

La censurarea conturilor de încheiere — special la bilanțul anual — are să se observe ca fiecare cont să fie justificat, nu numai cu saldul din maestru, ci și cu extrase, inventare etc. Censurarea se face astfel că singuraticile poziții se confruntă cu saldurile din maestru și cu extrasul respective inventarul corăspunzător. Astfel banii în număr cu coala de casă dela ziua încheierii; bonul de Cassa de păstrare postală cu extrasul de cont al acesteia; cel din giroconto, cu „Contrabuch“-ul dela Banca Austro-Ungară și celelalte eventuale bonuri la bănci, cu extrasele de conturi ale acestora; împrumuturile, realitățile, mobilierul, conturile debitoare diverse, depunerile etc., cu inventarele lor. Când controla tuturor conturilor e terminată urmează stabilirea profitului, care dacă interesele anticipate și eventual restante (acestea, recomandăm să fie eliminate, ori, cel puțin, reduse la minimumul posibil) sunt exact și normal calculate și dacă amortizările necesare s'au făcut, rezultă ca sald între active și pasive.

Ce privește — după toate acestea — contul profit și pierdere, acesta de regulă se cenzurează cu saldurile din maestru. Cu toate acestea trebuie stărunit ca cel puțin despre spese (salare, bani de quartir, regie etc.) să se facă și extrase, indicându-se în titlul separați după persoanele cari au primit respective titlurile sub cari s'au cheltuit aceste spese. Tot asemenea să se facă consemnarea despre venitele speciale, cum sunt chirii, arânzi etc. în sfârșit dările încă trebuiesc justificate.

Când conturile de încheiere sunt cenzurate după normele arătate în cele precedente, ele pot să fie subscrise cu deplină încredere de cei legal responsabili pentru exactitatea, realitatea și soliditatea lor. În clauzula de subscriere are să constate și aceea că aceste conturi sunt și exacte nu numai în consonanță cu cărțile.

E o recerință esențială, că la censurarea conturilor de încheiere, extrasele și inventarele etc. să fie în consonanță întru toate cu saldurile din maestru. Uneori însă se arată totuși diferențe. Aceste trebuiesc eruate și în o stare normală de lucruri, ele se găsesec ușor. Cu toate acestea se poate întâmpla ca câte odată diferențele acestea să nu se poată erua așa iute și îndesebi să nu se poată erua până la termenul când bilanțul trebuie publicat. În asemenea cazuri, dacă diferențele nu sunt mari, conturile se pot încheia și erua se continuă după încheiere. La toată întâmplarea e consult ca în caz de diferențe între extrase, inventare etc. și saldurile de maestru să se considere sumele prin cari profitul bilanțului să rămână mai bine mai mic. Astfel dacă este vorba de o poziție activă, e bine să se ia în bilanț suma cea mai mică între cele două diferențe și viceversa dacă e vorba de o poziție pasivă.

Despre cenzurarea conturilor de încheiere are a se lua proces verbal în ședința direcțiunii și a comitetului de supraveghiere. Procesul verbal are să cuprindă declarații categorice, dacă pozițiile conturilor de încheiere consună cu saldurile corespunzătoare din maestru și cu sumele extraselor respective inventarelor; în caz de diferențe, acestea au să fie arătate la procesul verbal cu suma în care diferă și direcțiunea va lua dispozițiuni și va stabili un timp oarecare, până când aceste diferențe să fie eruate. Suma activelor și pasivelor de asemenea va fi făcută evident în procesul verbal; tot asemenea și profitul ce s'a stabilit.

Rugându-Vă să dați atențiune expunerilor și îndigitărilor noastre din cele precedente, gata ori și când a Vă da și alte lămuriri, ce ni-ați mai cere, semnăm,

Sibiin, din ședința plenară a direcțiunii „Solidarității“ ținută la 30 noemvrie 1913.

„Biroul Solidarității“.

Simboalele celor patru evangeliști.

Motivul, pentru care cei 4 evangeliști poartă ca simbol chipul taurului, al leului, al vulturului și al omului, nu se poate explica nici din sf. scriptură și nici din tradiția bisericească. St. păr. Irineu în scrierea sa contra ereticilor 3. II face mențiune despre simboalele celor 4 evangeliști. Profetul Ezechiel 1. 10; 10. 14 la descrierea viziunii sale amintește cele 4 chipuri. Deasemene și apoc. 4. 2, 6-8 descrie tronul Dzeesc încunjurat de 4 fiere cu față de taur, leu, vultur, om, dară nici unul dintr'aceste citate invocate nu ne lămurește asupra motivului, pentru care s'au ales aceste chipuri ca simboale.

Dacă ținem însă socoteală de faptul biologic, că viața sufletească a neamului omenesc în adâncul ei esențial se poartă de un singur crâng adecă gândirea și credința despre cauza lumii și despre raportul acestei cauze către lume în genere și către om în special, aceasta cunoștința ne va îndreptă pe o cale, pe care pornind vom putea ajunge la soluția probleme ce ne preocupă.

Scrutând produsele gândirii omenești despre aceste întrebări fundamentale, cum le aflăm la filosofii vechi elini și dela dânsii înapoi până în timpurile străvechi ale vechiului orient, unde este de căutat leagănul culturai omenești, aceasta urmărire ne conduce până la vechea cultură babilonică, care cam dela 2200 n. Hr. a dominat tot orientul.

Aici dăm de un cult astral, prin care cu toate formele teologiei antropomorfiste transpare un monoteism ascuns fiindcă diverzii săi astrali apar ca manifestații ale Dumnezeirei care a creat lumea și o direge prin perioadicii săi *eoni* (mesii) providențiali, cari o regenerează și o măntuie de peire.

Despre credința vechiului orient universal se împărțește în 3 regiuni: I ceriul II Rachia sau sfera mijlocie III pământul. Rachia vechiului orient este identică cu întinsul dintre apele cele de sus și cele de jos (Geneza 1. 6—8). Acest întins între ceriu și între pământ trece de prototipul lumii și de talmaciul vouței Dzești. El se credea locuit de 12 specii de animale, ale căror grupare Grecii o numiau *zodiakon* și cele 12 zone corespunzătoare ale pământului *dodekauros*. *Rachia* sau *zodiakonul* ca și pământul are 4 regiuni principale, reprezentate prin cele 4 vânturi, menționate în apoc. 7. 1.

Aceste 4 regiuni privindu-se de pe pedestalele ceriului și acesta de tronul Dzeirei, ele se reprezintă prin cele 4 chipuri din zodiakon, cari corespund celor două solistiții și celor două echinoctii. Pentru a lămurii motivul celor 4 chipuri e necesar să adaug însă următoarea explicație a dogmei astral-teologice: Reprezentantul cel mai de frunte al puterii Dzești eră soarele, carele după situația sa față de pământ avea 4 faze sau numiri:

- I. *Marduk* — soarele de dimineață și de primăvară
- II. *Ninib* — „ „ miază-zi și de vară.
- III. *Nebo* — „ „ seară și de toamnă
- IV. *Nergal* — „ „ noaptea și iarna

I. *Marduk* — soarele de dimineață resp. de primăvară se simboliză prin figura taurului, pentru că la acest semn din zodiakon el ajunge în echinoctiul de primăvară, iară prin figura taurului se simboliză aceasta constelație pentru parabola busolică, că precum taurul înaintează dărș și fără de frică în constiența puterii sale așa și *Marduk* intră din noapte în zi, din iarnă în vară, biruind în luptă întunericul nopții resp. gerul ernei.

II. *Ninib* ca soare de mează-zi și de vară e la înălțimea puterii de lumină și căldură, analog cum vulturul în sbor se ridică la cea mai amețitoare înălțime — de aceea și simbolul său.

III. *Nebo* ca soare de sară și de toamnă e calm, îngăduitor, fără de asprime, fără de patimă, iară ca zeu a adus primului om *Oanes* scrisoarea, cultura. De aceea se simboliza prin figura omului.

IV. *Nergal* ca cel ce reprezintă noaptea și iarna, despoierea luminei și a căldurei se simboliza prin leul răpitor.

Resumând cele relevate aflăm, că vechiul orient sub simbolul taurului, al vulturului, al omului și al leului înțelegea cele 4 regiuni cosmice, cele 4 timpuri în zi și în an, întreg universul și întreaga cărmuire a lumii prin puterea Dzească. Aceasta simbolică cosmo și biologică prin subcurentul konzervatist al continuității a trecut și în parabola bisericeii creștine care neputându-se cu totul emancipa de formele vechi ale gândirii și exprimării vechi orientale cu caracter parabolic ilustrativ le-a aplicat și la principiile ei, dându-le o explicație conformă.

De aceea cei 4 evangeliștii priviți ca stâlpi fundamentali ai imperiului Dzeesc pe pământ, întemeiat de Mântuitor au primit fiecare după caracterul scrierilor sale câte un simbol: Matei — taurul, Marcu — leul, Luca — omul, Ioan — vulturul.

V. Simiganoschi
paroh ort. român.

Apel

Comuna bisericească română gr. or. B. Criștioru în vara anului acesta a edificat două școli separate una de alta, anume una Criștiorul de jos și cealaltă în Criștiorul de sus. Edificiile aceste au costat peste 16.000 coroane. În această sumă, două mii de cor. sau acoperit din darul marelui mecenat Dl Vasilie Stroescu cu care sumă a binevoit a ne ajuta. Tot din darul Dlui Stroescu pe calea V. Consistor din Oradea mare am primit și o parte din revizitele școlare pentru una școală dela „Librăria diecezană din Arad” iar pentru cealaltă școală le așteptăm să ni-se trimită dela numita librărie. Fiecare școală își are învățătorul său. Edificiile sunt gata și lângă fiecare școală de învățământ se află și un local pentru bibliotecă. După o jertfă așa mare am dori și voim să le și înzestram aceste biblioteci cu cărțile necesare, foi, reviste, scrieri atât pentru băieții școlari cât și pentru cei adulți. Din propria noastră putere nu mai putem face nimica. Ori cine își poate inchipui cu câtă greutate și jertfă s'a zidit aceste două edificii din cauza crizei de bani, la cari a mai contribuit și împrejurarea că în aceste părți pe la Rusalii a înghietat toate sămănăturile iară ce a mai rămas în urma ploilor îndelungate a putrăzit, așa că numai golătate, lipsă și sărăcie se vede. În urma acestor împrejurări venim și ne rugăm de toți binevoitorii, de toate librăriile, de redacțiunile, de autori, editori și de toți sprijinitorii culturii și luminării poporului ca să ne sprijinească contribuind cu trimiterea cărților folositoare, contribuiri de bani, trimiterea gratuită a foilor, revistelor și scrierilor folosite și luminoase pentru popor, de cari mai ales noi cei din Bihor avem foarte mare lipsă ca să fim sprijiniți și ajutați.

Dăruirile să se facă pe adresa „Biblioteca școlară” în Biharkristyor. Comitatul Bihar. Numele donatorilor se vor publica pe cale ziaristică.

Dat în B. Criștior la 2 ianuarie n. 1914.

Andrei Popa
paroh, președinte.

Constantin Trifu
notar.

N. Rugăm toate foile românești a reproduce acest apel.

Nr. 2160—1913.

Apel.

În preajma Anului-Nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinitorii culturii poporului român să binevoiască a și răscumpără *felicitățile de Anul-Nou* în folosul *Muzeului Asociațiunii*.

Mijloacele materiale de care dispune *Muzeul* sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintează foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar

sau sunt adunate cu sârguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituțiuni culturale. Dacă contribuiriile pentru înzestrarea Muzeului ar fi mai mari, această instituțiune ar lua un avânt, care ne-ar face cinste.

Facem deci apel călduros către toți cărturarii români să contribuie cu sume cât mai mari pentru înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în rev. „Transilvania”.

Sibiu, 24 Decembrie 1913.

Andrei Bârseanu,
prezident.

O. C. Tăslăuanu,
secretar.

CRONICA.

Anul nou fericit dorim tuturor cetitorilor nostri!

Organizarea bisericească a teritorului câștigat de România. Cu privire la organizarea noului teritor câștigat de România, Sf. Sinod a primit următoarea propunere:

„Având în vedere dobândirea teritorului celui nou; Având în vedere comunicarea și cuvântarea dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice în Sf. Sinod, în ziua de 15 Octombrie, 1913, propunem ca Sf. Sinod, ca autoritatea centrală bisericească a regatului român, pentru afacerile bisericești din noul cadrlater dobrogean, să delege un prea Sfințit arhieru, membru al Sf. Sinod, care cu arhieresc dar, va orânduie cele pentru hirotonii de preoți și diaconi, după nevoile bisericești din Cadrilater, în înțelegere cu guvernul țarei. El va face administrația bisericească potrivit canoanelor bisericești, a legilor și regulamentelor țarei noastre.

Poziția sa va fi asemenea ierarhului cu scaun administrativ bisericesc în țara și biserica noastră. În slujbele bisericești va pomeni în Sf. rugăciuni pe Sf. Sinod, apoi familia regală după formularul admis. de sf. Sinod, iar el va fi pomenit ca arhieru de preoții din Cadrilater.

Sf. Marele mir pentru bisericile ortodoxe din Cadrilater va fi luat dela prezidenția Sf. Sinod, adevă Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei.

Dupăce se va orânduie de către Sf. Sinod și guvern, delegatul va tipări antimise în numele său ca delegat al Sf. Sinod, și dupăce le va sfinți, le va împărți fără plată la toate bisericile ortodoxe din Cadrilater. Aceste antimise vor fi întrebuintate până la regularea definitivă a organizării bisericii din Cadrilater.

Delegatul Sf. Sinod, va avea un vicar de care se va ajuta în conducerea afacerilor bisericești din Cadrilater, iar pentru afacerile judecătorești va avea un consistoriu la fel cu cel de pe lângă scaunele chiriare ale țarei, precum și personalul necesar pentru administrație ca: protopopi, revizor eclesastic și cel al cancelariei.

La timp se va face împărțirea teritorială bisericească potrivit trebuințelor.

Toate aceste dispoziții sunt provizorii până la regularea definitivă a afacerilor bisericești în Cadrilaterul dobrogean și se vor executa prin mijlocirea ministerului cultelor”.

Ca administrator provizoriu a fost numit P. Sf. Sa arhierul *Vartolomeu*, care este director al Casei bisericii și un bărbat cu studii frumoase.

Dl *N. Dobrescu*, profesor la facultatea teologică din București, discutând chestiunea organizării, bisericești a noiei provincii, prezintă (în „*Revista ortodoxă*“ Nr. per Oct. a. c.) două soluții; 1) să se înființeze o episcopie nouă în Dobrogea, „dacă cu ocaziune s'ar căută și s'ar găsi, spre a fi pus în fruntea acelei episcopii, un cleric și energic, dar călăuzit și de-o mare dragoste creștinească, un cleric care să judece temeinic lucrurile și să priceapă profund oamenii, un cleric, care să aibă întinsă știință bisericească și profană, plus ceva slovenește, în fine un cleric, care în privința moralității să fie mai presus de orice bănuială. Pentru o situațiune excepțională cum e cea de peste Dunăre, ne trebuie un om excepțional“ 2. Dacă însă „e vorba să se ocupe și scaunul noiei episcopii cu clerici susținuți de cluburi sau de cine știe ce combinații și interese lăaturalnice, atunci e bine să nu se mai înființeze episcopie nouă, ci să se transforme în episcopia Dobrogei una din episcopiile existente. Dl Dobrescu spune, că ar fi bine, în cazul din urmă, să se transforme actuala episcopie a Dunării de jos în episcopia Dobrogei, având cele 4 județe de peste Dunăre, iar celelalte două județe de dincoace de Dunăre să treacă unul la episcopia Hușilor, altul la a Buzăului, cari și așa au un teritor mai mic. Reședința noiei episcopii să fie *Silistra*. „*Rev. Teologică*“.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă părintele *Ilie Popescu* din **Ianova**, (tractul Timișorii decretat cu înalta rezoluție consistorială de sub Nr. 6636/913, se escrie concurs cu termin de **30 de zile**, dela prima publicare în „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele sunt: Una jumătate ($\frac{1}{2}$) din întreg beneficiul împreună cu parohia părintelui *Ilie Popescu* afară de întregirea dotațiunei dela stat, care întregire rămâne întreagă a parohului — deci aceasta întregire pentru capelan nici comuna bis. și nici superioritatea bis. nu o poate garanta.

Alesul va fi dator să substituie pe pâr. *Ilie Popescu* în toate funcțiunile divine și pastorale, și va avea să catehizeze la toate școlălele din loc.

După beneficiul său va avea alesul să supoarte dările publice.

Parohia de **clasa I** fiind, dela reflectanți să cere ecalificația prescrisă în concl. Ven. Sinod eparhial de sub 84 II/1 din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise în *original* — și cu atestat despre serviciul eventual prestat, — adresate com. par. din Ianova, se vor subșterne în terminul legal P. O. Oficiu protopopesc gr. or. rom. al Timișorii (Temesvár Gyv) Recurenții au a se prezenta cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sta biserică din Ianova spre a și arată desteritatea în cântarea bis în oratorie și în cele rituale.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Ioan Oprea* adm. protop.

—□—

1—3

Pe tru îndeplinirea parohiei de cl. III-a din **Ignești**, cu aprobarea Ven. Cons. diecezan se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „*Bis. și Școala*“.

Emolumente: 1. Casă parohială cu 2 odăi spațioase, cuină, cuină de vară, supraedificate necesare, grădină. 2. 16 jugh. pământ arător. 3. Stolă și bir legal. 4. Intregirea dotației dela Stat, pe care parohia de altcum nu o asigură.

Darea după sesie o va solvi alesul, care va avea să catehizeze fără alta remunerație.

Reflectanții să se prezinte în sfta bis. din **Ignești** pe lângă observarea prescriselor regulamentului pentru parohii, iar recursele adresate comitetului parohial din **Ignești** să se înainteze oficiului ppresbiteral din **Buteni** (Körösbökény).

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Florian Roxin*, ppbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II. **Briheni** cu filia **Șuștiu** se escrie concurs cu termin de alegere **30 zile** socotite dela prima publicare, pe lângă următorul beneficiu:

1. Dela **Briheni**: 2 cor. bir de fiecare familie. 2. Dela **Șuștiu** 25 l. bucate mixte dela 50 numeri de casă. 3. Stolele dela ambele comune: botez 1 cor.; îngropăciunea mică 2 cor.; prohodul mare 4 cor.; evanghelia lui *Lazar* 2 cor.; maslu 2 cor.; slujbele de patrafir 40 fil. și 1 cor; estras de botez 2 cor.; estras familiar 4 cor. și 4. Intregirea dala stat.

De cvartir se va îngriji alesul preot, care e îndatorat a provedea și catehizarea la școala comunală din **Șuștiu** fără altă remunerațiune.

Reflectanții observând normele regulamentare își vor înainta petițiile de concurs ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din numita parohie, Prea On. Oficiu ppsc al tractului **Vaşcău** în **Cusiiș** (Köszvényes, p. u. Kisszedres).

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Vasilie Nicoruțiu*, vicar protopopesc.

—□—

2—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă parohul *Moise Babescu* din **Fenlac**, tractul Timișorii, decretat cu înalta rezoluțiune consistorială de sub Nr. 2398/913, se escrie concurs cu termin de **30 zile**, dela prima publicare în „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Una jumătate ($\frac{1}{2}$) din toate venitele parohiei, deci și din sesiunea parohială, numai din întregirea dotației dela stat a părintelui *M. Babescu* nu are parte fiitorul capelan. Peste tot pentru fiitorul capelan nu garantează nici comuna bis. nici superioritatea bis. întregirea dela stat.

Alesul va fi dator să fie cu respectul convenit față de părintele, pe lângă care să alege, va fi dator să provadă toate serviciile divine și pastorale din parohie precum și catehizația dela toate școlălele din loc fără altă remunerațiune.

În fine va fi dator să conducă oficiul parohial și să supoarte dările publice după beneficiul său.

Parohia de **clasa I** fiind, dela reflectanți să pretinde ecalificația normată în concluzul Ven. Sinod eparhial de sub Nr. 84 II/1 din 1910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise în *original* și cu atestat despre serviciul prestat și adresate comitetului parohial din **Fenlac**, se vor subșterne în terminul legal P. On. Oficiu protopopesc gr. ort. rom. al Timișorii (Temesvar-gyárváros).

Recurenții au a se prezenta, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în vre-o duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din **Fenlac**

spre a-și arăta desteritatea în cântarea bis. în oratorie și în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopopesc.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa II-a** din **Medveș** devenită vacantă prin trecerea în deficiență a părintelui **Lazar Pascu**, pe baza incuviințării Ven. Consistor de sub Nr. 6593/913 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială cu supraedificatele necesare.
2. Sesiunea parohială în estenziunea ei de astăzi.
3. Stolele și birul legal.
4. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat, pe care însă nici comuna bis. și nici superioritatea bis. nu o poate garanta.

Dela recurenți să recere cvalificațiunea prescrișă pentru parohii de cl. II.

Alesul va avea să provadă catehizația la toate școalele din loc fără altă remunerațiune dela comuna bis. și va fi dator să supoarte dările și toate contribuțiunile după beneficiul asigurat.

Recurenții vor avea să-și înainteze în termenul legal recursesle adresate comitetului parohial din **Medveș** și ajustate cu documentele recerute în original, precum și cu atestat despre serviciul eventual prestat la P. On. O. protopopesc gr. ort. rom. al Timișorii (Temesvár-gyárváros) având totodată a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din **Medveș** spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea*, adm. protopopesc.

—□— 2—3

Nr. 759/1913.

Amăsurat rezoluțiunii Veneratului Consistoriu orădan de sub Nr. 3108 B. 1913, pentru îndeplinirea parohiei vacantă **P. Susag** cu filia **P. Tâlmaciu** de **clasa III-a** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

- a) Pământ parohial de 7 cubule.
- b) dela fiecare casă câte jumătate măsură cucuruz bir.
- c) Dela fiecare familie câte o zi de lucru à 1 cor.
- d) Stolele îndatinate.
- e) Întregirea dotațiunii dela stat. De locuință se va îngriji alesul preot.

Reflectanții cu observarea prescrișelor §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, au a-se prezenta la sfta biserică pentru a cântă ori celebră și predică; iar recursesle să le trimită oficiului protopopesc în **Feketegyörys** (F.-Giriș).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□— 2 3

Nr. 760/1913.

Pentru îndeplinirea vacantei parohii de **clasa III-a** **Hașmaș** cu filiile **B. Urviș** și **Clit** conform decisiunii Veneratului Consistoriu din Oradea-mare de sub Nr. 3199 B. a. c. se publică concurs cu termen de alegere **30 zile** dela prima publicare.

Dotațiunea constă din:

1. 12 jughere pământ parohial.
2. Din **B. Urviș** și **Clit** câte o jumătate măsură cucuruz bir.
3. Din

Hașmaș de familie câte una zi de lucru. 4. Stolele îndatinate. 5. Întregirea dotațiunii dela stat. De locuință se va îngriji alesul.

Recurenții cu observarea prescrișului § 33 din Regulamentul pentru parohii, au a se prezenta la sft. biserică din **Hașmaș** spre a cântă, celebră și cuvântă; iar recursesle să le trimită la oficiul protopopesc în **Feketegyörös** (F.-Giriș).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa III-a** din **Cârpeștii-mici**, protopresbiteratul **Beiuș** se publică concurs cu termen de **30 zile** pe lângă următoarea dotațiune:

1. Sesiunea parohială de 10 jugh. 376 m.
2. Birul preoțesc: una măsură cucuruz sfârmat dela fiecare număr de casă.
4. Una zi de lucru, cu brațul, carul ori plugul dela credincioși.
4. Stolele uzuete.
5. Întregirea dela stat la 1600 cor.

Recursesle ajustate regulamentar sunt a se înainta oficiului protopresbiteral, iar recurenții se vor prezenta la sfta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratoria bisericască.

Alesul e dator a catehiză la școalele de orice categorie din comună fără oareșcare remunerațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Dr. V. Fildan*, adm. ppsc.

—□— 2—3

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la servicii în liber pre-cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 6 cor. iar din stofă 4 cor.

Potcapia, din catifea 5—7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

A apărut

◆ CAZANIA ◆

cu litere latine în ediția nouă și costă exemplarul legat în pele roșie **Cor. 14.**

De vânzare la:

◆ LIBRĂRIA DIECEZANĂ, ARAD. ◆

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	10 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	6— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	15— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	9 cor.
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazană, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.